

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnave naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdajanje „EDINOSTI“ stane: celoletno K 5:20, pol leta 2 60
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopol se ne vračajo.
Naročnino, oglašje in reklamacije je potrebno na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. - Natismia tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-hranilnični račun št. 841/652. TELEFON št. 11-57.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

IZHAJA VSARI DAN
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pesebene šte. se prodajajo po 3 nvc. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nvc. (10 stot.)
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtna oglašja po 3 st. mm, osmrtnice, zahvale, poslanice, oglašje denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglašje v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglašje sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

BRZOJAVNE VESTI.

Sklicanje deželni zborov.

DUNAJ 17. „Deut. Volksblatt“ poroča: Doznanje, da bodo deželni zbori sklicani na 5. septembra, delegacije na 15. septembra, državni zbor pa prve dni novembra, najbrž 3. novembra.

Potovanje cesarja Frana Josipa.

DUNAJ 17. Cesar ostane v Lsu do 6. ali 7. septembra in se potem povrne na Dunaj. Sredi septembra se poda na Ogrsko na velike vojaške vaje. Potem se vrne na Dunaj. Čez zimo ostane v Schönbrunn.

20 kmetov utonilo.

LVOV 17. V Juščini se je vtrgal oblak, v silni povodnji je utonilo 20 kmetov, med temi tri rodbine. Voda je odnesla mnogo hiš in mnogo živine. Oblastni je izdalo potrebne odredbe. Namestništvo je poslalo za žrtve povodnji 3000 K.

Kazenska rasprava proti knezu Eulenburgu odgodjena.

BEROLIN 17. Sodišče je po dolgem protugovoru kneza na predlog višega državnega pravdnika sklenilo odgoditi raspravo na nedoločen čas. Zdravniki so izjavili, da ne bo za dolgleden čas možno transportirati kneza in da se obtoženec ne more popolnoma brniti. Obtoženca naj se pa pridriži v zaporu. Brantelj kneza so pritrčili državnemu pravdniku. Knez Eulenburg je proti odgoditvi protestiral. — Rekel je, da je v tem sklepu osodba proti njemu, ki ga težko obremenja: to je negotovost.

Revolucionarno gibanje med vojaštvom v Macedoniji.

SOLUN 17. V vsem tretjem armadnem zboru vlada revolucionaren duh. Evropejci, ki bivajo tukaj že mnogo let, se boje, da vzbrehne ustaja. — Kakor se zagotavlja se je 200 častnikov zarotilo, da izsilijo ustavo. Vrste mladoturkov se množe. — Prebivalstvo pozdravlja simpatično zahteve mladoturkov. Ako bi hotela vlada poprijeti energična sredstva, utegnejo izbruhniti reni nemiri. Sedaj je v Macedoniji le malo čet. V Solun sta prišla prva dva batalijona reditov iz Anatalije. A zagotavlja se, da se ni možno zanašati tudi na te čete. V sled tega ni možno zasledovati band in opustile so se tudi vojaške straže železnic.

BEROLIN 17. Glasom vesti iz Macedonije imajo mladoturski v oblasti Resenski in Ohridski okraj. V Ohridi se je revolucionarjem pridružil tudi vojaško sodišče. Čete se vedejo pasivno.

Debata o Kongu.

BRUSELJ 17. V poslanski zbornici je bila včeraj zaključena generalna debata o zakonskem načrtu glede prispojave Konga.

Zakon o civilni listi na Portugalskem.

LIZBONA 17. Zbornica je odobrila z 82 proti 14 glasov člen zakonskega načrta o civilni listi, ki določa, kako ima kralj vračati predujme, dane kraljevi rodbini od države.

Sestanek Izvolškega in Bülowa.

BEROLIN 17. Iz dobroobveščenege vira se zagotavlja, da se ruski minister za unanje stvari Izvolski gotovo sestane s knezom Bülowom.

Smodnišnica zletela v zrak.

TAKOMA (Washington) 17. Pri razkladanju smodnišnice se je v smodnišnici trdke Nordvesten-Improverenz Company unel smodnik. Vsa smodnišnica je zletela v zrak. Devet oseb je mrtvih.

PODLISTEK.

Signal.

Spisal V. M. GARŠIN.
(Iz ruskega.)

„Kam pa kam, sosed?“ je zaklical Semjon.

Vasilij je stopil čisto blizu: od njegovega obraza ni bilo videti ničesar, bil je bled ko zid, oči so se divje svetile; komaj da je pričel govoriti, se mu je glas utrgal.

„V mesto,“ je dejal, „v Moskvo... k upravi.“

„K upravi... A kaj! Ti se hočeš torej pritožiti! Pusti to, Vasilij Stepanič, pozabi.“

„Ne, bratec, ne bom pozabil. Za pozabiti je prepozno. Poglej sem, udaril me je v obraz, pretepel do krvi... Dokler bom živel, ne pozabim tega, mu ne odpustim.“

Semjon ga je prijel za roko.

„Pusti, Stepanič, odkritosrčno ti povem: s tem ne boš nič zboljšal.“

Dunajski nuncij in grof Szecsen odstopita.

DUNAJ 17. „Deutsche Volksblatt“ piše: Včeraj je v Lsu vsprejel cesar v avdienci avstro-ograrskega poslanika pri Vatikanu.

Kakor je znano, bi hotel Vatikan kakor odmeno za sedanjega nuncija na Dunaju, da tudi Avstro-Ogrska odpokliče grofa Szecsen; in verjetno je, pravi list, da se je poglavitno o tem sukul govor na avdienci.

Iz Maroka.

PARIZ 17. „Morning Post“ poroča iz Feza, da ne zapusti Mulaj Hafid za sedaj mesta iz strahu, da se ne bi za časa njegove odsotnosti prebivalstvo uprlo proti njemu. Od druge strani se ne smatra za resno grožnja Abdul Aziza, da bi marširal v Maroko.

Iz Perzije.

PETROGRAD 17. „Petr. brz. agencija“ poroča iz Tebrisa: Brzjav za Rusijo je bil zopet pretrgan. Včerašnje bombardiranje na mestni del Umiraki, ki je sinoči prenehalo, ni ničesar odločilo. Statar kan je s svojimi pristaši obdržal pridobljeno pozicijo. Vojaki Kana so v predmestjih oplenili več hiš. Danes je vse mirno. Prebivalci iz Umirakija so odposlali šahu brzjavko prošo ga za milost. — Azarji so še vedno zaprti, trgovina silno trpi.

Rusija.

Ruska carska rodbina v Peterhofu.

PETROGRAD 17. Petr. brz. ag. Včeraj popoldne sta car in carica z otroci prispela na jacht „Standard“ v Kronstadt, kjer sta se ukrcala na jacht „Aleksandra“, na kateri sta ob 7. uri prispela v Peterhof.

Atentat na predsednika vojaškega sodišča.

TIFLIS 17. — Sinoči je neznanec na ulici z revolverjem ustrelil na predsednika vojaškega sodišča Volkova ter ga na glavi ranil. Stariček je pobeignil.

Bomba eksplodirala.

ODESA 17. V neki tukajšnji prodajalnici je eksplodirala bomba, ki jo je prinesel seboj neki delavec. Delavec je bil ubit, šest oseb pa težko ranjenih.

Dunaj 17. Bolgarska kneginja je dospela semkaj z otroci kneza Ferdinanda.

Dunaj 17. Prispel je semkaj iz Pariza sultan Sansibarski.

Zagreb 17. Nadškof dr. Josip Posilović se je podal v Baden pri Dunaju, kjer ostane mesec dni.

Šopronj 17. Požar je popolnoma uničil gozde grofa Tasila Festeticasa in kneza Nikolaja Esterhazyja, nabijajoče se v zalaški županiji.

Nica 17. Pobeignil je bankir Vicario zapustivši velike dolgove. Listi pravijo, da znašajo pasivi 1 milijon frankov.

Proti germanizaciji na Primorskem.

Interpelacija poslancev Matka Mandića in tovarišev na ministra predsednika za vseskupno vlado.

Po poslednjem ljudskem štetju leta 1900 šteje prebivalstvo avstrijskega Primorja skupno 710.671 duš, od katerih je 356.580 Hrvatov in Slovencev, 334.152 Italijanov in 19.945 Nemcev. Prvobitnega prebivalstva ali avtohtonov, Slovanov in Italijano, je torej skupno 690.732 duš, dočim je Nemcev, uradnikov in priseljencev, komaj 19.945.

Vzlic temu neznatnemu številu Nemcev v Primorju so zavzeli le-ti v ljudskem in

srednjem šolstvu, c. k. uradil in podjetjih velike trgovine in industrije takov položaj, da dan na dan in bolj in bolj stavljajo v nevarnost narodno življenje in sam obstanek ostalega prebivalstva onih treh pokrajin.

Za ne polnih 20.000 Nemcev obstoji v Primorju, imenoma: v Gorici, Trstu in Puli 6 nemških srednjih šol, t. j., gimnazij in realk. Razun tega imajo mnogo takih meščanskih in ljudskih šol, javnih in privatnih, v omenjenih mestih, Opatiji in Šklednju. Tem in tolikim nemškim šolam v Trstu ne more biti drug namen, nego je v resnici ta, da se slovansko in italijansko prebivalstvo čim hitreje in tim laglje ponemči. Za to sta nam najboljši dokaz novoustanovljeni ljudski šoli v Opatiji in Šklednju, in namen, da se ustanovi nemška ljudska šola v Lovranu.

Osrednja učna uprava gre postopno in dosledno za tem, da se v Primorju ustanovi čim več nemških kolonij, bi odjemljejo deželi vedno več prvobitnega narodnega značaja in ki imajo to nalogo, da odpirajo germanstvu pot od Belta do Adrije.

V tem pogledu gre učni upravi posebno na roko ministerstvo za železnice, ki hoče z lepa in z grda germanizirati deželo in narod, preko katerih tečejo državne železnice na našem jugu.

Razun tega jej gredo na roko c. k. javni uradi, katerim so predstojniki in drugi funkcionarji večinoma Nemci in ki v javnem in privatnem življenju povsodi širijo nemštvo.

Temu pomagajo razna državna in privatna, a od državne uprave podpirana podjetja, kakor n. pr. uprava avstrijskega Lloydja, velika industrijalna in trgovska podjetja v Trstu, razne zdravilišne komisije, rudniki, nemška šolska, podporniška in politična društva itd.

Vse to so nepobitni dokazi za to, kako so toliko državne oblasti, kolikor društva in pojedinci napeli vse sile, da se naše Primorje germanizira čim prej.

O tem se piše javno in od strani Nemcev samih, ki smatrajo že sedaj te naše pokrajine za nemško pokost.

Zato nam je nedavno tudi neki zelo resni in trezni dunajski list nudil jako jasen dokaz sledečimi vestmi.

Piše namreč („Deutsches Volksblatt“ od 10. julija 1908) pod naslovom „Neues Aufblühen des Deutschtums in Görz“: „Po otvorjenju karavanske železnice, ki je jadranoski obal, posebno pa Trst približala vsenemški jezikovni posesti (deutschen Sprachgebiete), začenja se tudi v prijaznem mestu Gorica razvijati novo nemško življenje. Nova nemška šola se razvija izvrstno, istotako je nemško društveno življenje v cvetju. Pripravljajo se gradnja dvorane za telovadbo (Turnhalle) in nemško otroško zavetišče, ki brez dvoma postane v veliko podporo nemški šoli. Da se bi nemštvo (v nekdanji nemški furlanski markgrofiji) blizalo zopet krasni bodočnosti!“

Na temelju tu izloženih dejstev stavlja podpisani do njegove prevzivenessi gospoda ministra predsednika za skupno vlado vprašanje:

Smatra-li c. k. vlada za svojo dolžnost, da zaustavi uradno germanizacijo slovanskega in italijanskega avtohtonega prebivalstva v Primorju, in da proti neuradni germanizaciji brani tamošnje prebivalstvo s tem, da se mu dajejo vsi polni meri pogoji obstanka, dostojni kulturne države in zajamčeni z njenim temeljnimi zakoni?!

Vasilij se je vzdignil, da bi šel.

„Zbogom, Ivanič. Ne vem, če dobim zadoščenja.“

„Ali misliš iti peš?“

„Na postaji si hočem izprositi prostorček na tovornem vaku; jutri bom v Moskvi.“ Soseđa sta vzela slovo. Vasilij je šel in dolgo ga ni bilo nazaj. Njegova žena je delala zanj in ni spala ne podnevi ne ponoči; v strahu je čakala na moža.

Tretji dan potem se je peljala mimo revizija: lokomotiva, bagažni voz in dva vagona drugega razreda, a Vasilija še vedno ni bilo. Četrty dan je zagledal Semjon njegovo ženo; njen obraz je bil zabuhel od solz, oči rdeče.

„Ali se je vrnil tvoj mož?“ je vprašal.

„Tudaj je žena zamahnila z roko, ni rekla ničesar in je šla svojo pot.“

— * —
Semjon se je bil preje nekoč, še deček, naučil delati piščali iz vrbovih šib. Znal jih je mojstrsko izdelati, tako da si lahko zaigral na taki piščali, karkoli ti je bilo všeč. Tudaj zdaj na spomlad je v prostih urah izdelaval veliko takih piščali in jih potem po

Avstrijska poslanska zbornica.

DUNAJ 17. Zbornica je nadaljevala raspravo o zakonu glede državnih slug. Vsi govorniki so predlogo pozdravljali in jo vzprejeli, če tudi ne vpoštevajo vseh želj.

Zbornica je vsprejela zakon o trgovinskih pomočnikih in več drugih predlog lokalne narave in konečno poročilo odseka za poljšanje bede. Izvolitev treh novih podpredsednikov se je odstavila z dnevnega reda, ker ni prišlo glede enega podpredsedniškega mesta do sporazuma.

Predsednik Weisskirchner je zaključil sejo, se je zahvalil vladi in želel poslancem prijetne poletne počitnice.

Zbornica je usprejela tudi predlogo glede prodaje zemljišča, kjer se nahajajo poslopja pomorskega arzenala (pri novem državnem kolodvoru).

Konečno je zbornica po daljši debati odklonil vsi minoritetne predloge, v vseh čitanjih vsprejela zakon v obliki kakor ga je predložil odsek.

Potem je bil vsprejet zakon, s katerim se določa alkoholni kontingent in še več drugih majših predlog. Vsprejet je bil tudi zakonski načrt glede podražavljenja češke severne železnice. Na to je pričela zbornica raspravljati zakon o trgovskih pomočnikih.

Jugoslavanski podpredsednik.

Z Dunaja javljajo:

Izvolitev posl. Pogačnika za podpredsednika je postala zelo dvomljiva. Uprli so se posebno klerikalni Italijani in Rumuni. — Posl. dr. Susteršič je namreč proglasil Pogačnika za kandidata, ne da bi vprašal za mnenje Slovence in Hrvatov, ki niso v njegovem klubu, zanašal se je na pomoč kršč. socialcev. Danes so imeli v tej stvari skupno konferenco Slovenci, Hrvatje, Rumuni, Italijani in Malorusi, toda konferenca je bila brezuspešna. Susteršič vztraja pri Pogačnikovi kandidaturi. Malorusi kandidirajo Italijana Concija ter predlagajo, naj bo prvo leto podpredsednik manjših strank Italijan, drugo leto Malorus, tretje leto Hrvat, četrto leto Slovenec, peto Romun. — Ker se med strankami ni doseglo sporazumljenje, razide se zbornica na počitnice, ne da bi izvolila množeno predsedstvo.

SLOVANSKI SHOD V PRAGI.

Na banketu, ki ga je priredila metna občina slovanskim delegatom v četrtek je župan dr. Grč prirčno in navdušeno pozdravil goste ter izrazil upanje, da pomeni kongres preohrat v političem in gospodarskem življenju vseh Slovanov. Rus Maklakov je proslavljal slovansko solidarnost ter prorokoval složno slovansko delo na vseh poljih gospodarskega in kulturnega napredka. Dr. Mattuš je rekel, da je konec 20. stoletja posvečen slovanski ideji, ker se mora v najkrajšem času doseči zblizanje vseh slovanskih plemen brez ozira na drž. oblike in vero. Poljak Bobrzynski je napil rusko-poljski slogi.

Hrvatska.

Preganjanja v Kninu.

Iz Knina poročajo: Radi demonstracij proti Rauchu je že bilo obsojenih nekoliko oddelčnih meščanov z zaporom, a drugi z globo. Preiskave se nadaljujejo.

Rusija.

Samostojnost Finske v nevarnosti?

Vratislavski listi javljajo iz Petrograda, da je ruska vlada predložila zakonskemu

znanem izprevodniku spravljal v mesto na trg. Tam so mu plačevali dve kapejki za vsako.

Tretji dan po reviziji je pustil doma svojo ženo, da bi opravila večerni vlak, ki je prihajal mimo ob šestih; sam je vzel nožič in šel v gozd, da bi narezal šib.

Šel je do konca svojega revirja — na tem mestu se je zasukala proga v naglem ovinku —, šel dol po nasipu in potem po hribu v gozd. Kake pol verst daleč se je nahajalo veliko močvirje in okoli njega je raslo najlepše grmovje za njegove piščali.

Semjon si je narezal celo butaro šib in se odpravil zopet domov. Šel je akoz gozd; solnce je že zahajalo. Grobna tišina je vladala, slišalo se je samo žvrgolenje ptic in prasketanje drčja pod nogami. Semjon je imel prehoditi samo še kratko pot, da je dospel zopet na železniški tir. In tu je kar osupnil, ko je razun ptičjega petja zaslišal še nekaj drugega: zvoke, kakor bi se drgnilo železo ob železo.

Semjon je pospešil korak. Popravljali ob tem času gotovo niso ničesar na prog. „Kaj naj to pomeni?“ si je mislil.
(Konec prih.)

odseku državna duma naj bi se finiki državni oddelek tesneje spojil s petrograjsko centralno vlado. Ako bi bila ta predloga vsprejeta, bi bila s tem faktično odpravljena samostojnost Finske.

Vladivostok — svobodna luka.

Izdelani so že podrobni načrti, po katerih ima Vladivostok postati svobodna luka. To se ima zgoditi do jeseni.

Rusko japonski odnošaji,

Iz Tokija poročajo, da je Mikado vsprejel ruskega poslanika Valeskega v avdienci. V nagovorih se je povdarjalo medsebojne odnose med obema državama.

Drobne politične vesti.

Kralj Edvard v Išu. Dunajski „Zeit“ je izvedela, da angleški kralj na svojem potu v Marijnelazne obišče cesarja v Išu. Dan oblika ni še določen, brzkone se bo vršil pa med 10. in 12. avgustom. Kralj ostane v Išu en dan.

Mirovni kongres v Londonu. Od 26. jul. do 1. avg. se bo vršil v Londonu mirovni kongres. Dne 25. julija vsprejme kralj Edvard deputacijo kongresa v avdienci.

Nova visoka čast v Turčiji. Dopisnik londonskega „Daily Telegrapha“ doznaje iz verodostojnega vira, da je Kučuk Sadik paša imenovan inspektorjem v turškem cesarstvu. Vsi odloki ministerstva morajo priti njemu v roke, predno se izroče sultanu.

Dnevne vesti.

Prejeli smo in objavljamo:

Velesenjeni gospod urednik!
Od prijateljske strani sem bil opozorjen na št. 28 „Delavskega lista“, v kateri se mi očita na dveh mestih, da sem se v proračunski debati odtegnil glasovanju o Ellenbognovem predlogu, naj se dovoli 20 milijonov za železničarje, in o Beerovem predlogu, naj se dovoli 47 milijonov za poštne službenice, ter se to pripisuje moji strahopetnosti oziroma pozabljivosti radi drugih „nujnih“ opravkov.

Ne odgovorjam sicer rad na častnikarske napade, ker sem nasprotnik neplojnim polemikam; v navzočem slučaju pa stojijo gorinavedene stvari v tako očitem protislovju z resnico in se jih vrhu tega izrablja proti meni na tako zloben način, da ne smem molčati.

Kakor je namreč razvidno iz stenografičnega zapisnika o seji državnega zbora od 26. junija tek. l., sva jaz in z menoj tudi poslanec Hribar, ki je tudi imenovan v dotični številki „Delavskega lista“, glasovala toliko za Beerov (str. 6693 sten. zap.), kolikor tudi za Ellenbognov (str. 6694 sten. zap.) predlog!!

Vidi se torej, da nisem niti pozabil, niti se bal priti v dotično sejo, temveč, da sem glasoval za oba predloga.

Iz tega zapisnika je pa še razvidno, da mej glasujočimi manjka imena nekoga tržaškega socijalističnega poslanca. Prepuščam uredništvu „Delavskega lista“, da preiskuje, ali je isti „od samega pomiselnjevanja“ pozabil iti na Dunaj, ali pa „se je zbal priti v parlament“.

Vljudno Vas prosim, da to pojasnilo blagovoljno objavite v svojem cenjenem listu.

Dunaj dne 16. julija 1908.

Z odličnim spoštovanjem

Dr. O. Rybář.

Proti germanizaciji v Primorju. Važna interpelacija, ki jo danes objavljamo na prvem mestu, so podpisali sledeči poslanci:

M. Mandić, A. Laginja, Vj. Spinčić, dr. Rybář, dr. Trošić, Hrasky, dr. Rizzi, Malfatti, Biankini, Prodan, I. Hribar, Strekelj, Faidutti, Klofač, Perič, Fresl, Čech, Choc, dr. Baxa, dr. Ploj, Fon, dr. Korosec, dr. Dulibič, Rožkar, dr. Gregorič, dr. Misivec, dr. Hočevar, dr. Žitnik, Demšar, dr. Gentili, Delugan, Panizza, Pišek, Gosstičar, Povše, dr. Benković, dr. Hajo, Jaklič, Zemlička, Kalina, Bužival, Conci, Lisi, Hubka, dr. Krek, Grafenauer, Spaček, Šramek, Slanek, dr. Zahradnik, dr. Slama, Rozkošny, Naprstek, Bugatto, Zatlačil, Neuman, Srazil, Ivanišević.

Seja mestnega sveta. Sinočnja nadaljevalna seja mestnega sveta je pričela ob 7 uri in pol; predsedoval je župan dr. Sandrini ob navzočnosti 32 svetovalcev.

Župan je naznanil, da se je podal k prvemu podpredsedniku svet. Venezianu, naznaniti mu včerajšnji sklep mestnega sveta, s katerim mu je bilo podeljeno dostojanstvo častnega meščanstva. Dr. Venezian da se je mestnemu svetu potom župana ganjen zahvalil na podeljeni mu časti.

Sprejeta je bila predloga glede reforme občinskega tehničnega urada. Reforma obstoja zlasti v tem, da se poviša število sekcij za tri; tako da bo odsej imel občinski tehnični urad sledeče sekcije: Občinske gradnje; Ceste; Vodovod in odvodne kanale; Vode; potoki in kanali; Stroji in obrti; Zemljemerstvo; Vzdrževanje stavb. Z ozirom na to se poviša in reorganizira tudi status dotičnih uradnikov. Reforma provzroči večji redni trošek K 21.702.

Na predlog svet. Cuzzi, da bodi vsem tehničnim uradnikom prepovedana vsaka postranska služba, se je razvila daljša debata. Svet. Depiera je le predlagal, naj se eksekutivi priporoča, da strogo pazi na to, da uradniki nimajo takih postranskih služb, ki

ovirajo njihovo pravilno uradno delovanje. Svet. Zanolla je priporočal, da se stvar preiskuje in eventualno reformira opravniki. Oba zdajnja predloga sta bila vsprejeta. Predlog svet. Cuzzi je padel.

Svet. Depiera je priporočal eksekutivi, da preskrbi novo tretjo sekcijo tehnične urada za vodo in odvodne kanale čim prej s izdatnim personalom, in sicer v svrhu, da se takoj loti težkega in neodložljivega pripravljalnega dela, kako naj se reši problem kanalizacije in novega vodovoda. Zlasti zadnje vprašanje je največje nujnosti, ker Brojenaki vodovod je že dosegel maksimum tega, kar more dajati; mesto pa rase vsako leto za 3000 prebivalcev. Če ni mogoče takoj definitivno rešiti vprašanje vode, treba vsaj začasno kaj ukreniti.

Prešlo se je na razpravo o proračunu za l. 1909. Že razposlani tiakopisi veljajo za prvo čitanje. Pri generalni debati se je oglasil svet. Slavik.

Rekel je, da proračun je prav malo razveseljiv. Pričakovanje, da bi redni proračun valed lanskega zvišanja doklad postal elastičen, se ni uresničilo. Krivda tiči zlasti v tem, da se je vtknilo v redni proračun, mnogo postavk, ki bi spadale v izredni proračun. Dalje tiči krivda v velikih stroških (Op. ured.: K 265.850 na leto!) radi vzdrževanja laških šol, kateri stroški so nepotrebni, ker je dolžnost vlade, da vzdržuje te šole, nepotrebni tem bolj, ker se je vlada že izrekla pripravljeno, da jih prevzame v svojo režijo. — Sedanji proračun je še bolj skop nasproti okolici nego po navadi. Ni v njem stroškov za nove ceste, niti za poljedelstvo — razun podpore za „Società agraria“, ki bi mogla s svojimi sredstvi storiti mnogo več; tudi preskrbovanje vode je še mnogo pomanjkljivo. Glede šol smo še vedno tam, kjer smo bili pred leti. Naše upravičene zahteve se jednostavno zavrača, ne daje se nam novih šol, še manj novih šolskih poslopij. Zato bodo zastopniki okoličanov, katerim se odreka kruh kulture in izobrazbo v materinem jeziku — kar ni nam kaprica, ampak nujna potreba — glasovali proti proračunu en bloc, ker je parlamentarna navada, da glasovati za proračun pomenja izrekat zaupanje; zaupanja pa do sedanjih upraviteljev občine mi ne moremo imeti. Pridržujemo si pa glasovanje pri posrednih točkah v tem ali onem zmišlju.

Pričelo se je potem s podrobno debato, ki je dospela do panoge „Šolstvo“. V sled predloga svet. Depiera, je bila pri panogi „Centralna uprava“ prečrtana vsa postavka glede mestne posredovalnice za službe. S tem preneha ta urad, ki se dosedaj ni izkazal, in mora anagrafični urad pretresovati vzroke nepopolnega uspevanja in predložiti prihodnje leto tozadevne predloge. Prostori, kjer se je dosedaj nahajala posredovalnica, stavijo se na priporočilo svet. Daurant vladi na razpolago za nameščanje II. ženskega kurza trgovske akademije. — Proračunjeni dohodek iz prenosine realitet se je povišal od K 120.000 na K 175.000. — K točki o laških srednjih šolah je podal svet. Dr. Slavik izjavo, da bo manjšina iz prej navedenih vzrokov glasovala proti.

Seja se je zaključila ob 9. uri in četrti in bo nadaljevala ob 7. uri drevi.

Češki župan v Trstu. Kakor javljajo z Dunaja, je prišel tjakaj praški župan dr. Gros s podžupanoma. Z Dunaja se odpeljejo v Trst k poskušni vožnji novega parnika „Praga“.

Humaniteta na tukašnji zdravniški postaji. Pišejo nam: Imam bolnega brata in je prišel v Trst, da bi se dal preiskati od zdravnikov. Ker pa je bila pozna popoldanska ura in sem vedel, da ne more več v bolnišnico, sem svetlovo bratu, da greva na zdravniško postajo. Tako se je tudi zgodilo. Priredša v pritičejo so nama veleli, da za notranje bolezni treba iti v drugo nadstropje. Sva sva. V sobo zdravnikovo je vstopil samo moj bolni brat, jaz pa sem čakal pred vratmi. Ali, čim je zdravnik videl, da bolnik ne zna laški, ga je ven zapodil. Nato sva šla v sobo oba. Zdravnik je zarohnel po laški: Kaj je novega? Na to sem mu jaz po italijanski razložil namen najinega prihoda. Na to pa zdravnik: „Če vaš brat ne zna italijanski, naj gre tja kjer so ščavi. Tukaj se služi samo italijanski!“

Jaz sem odločno prigovarjal takemu postopanju, zdravnik pa naju je vedno ven podil. Nu, ker sva videla, da nič ne opraviva, sva res šla. Ustavila pa sva se v prvem nadstropju. Tu nama je postrežnica pokazala na neka vrata, češ, tam notri da je zdravnik, ki govori nekoliko slovenski. Brat je vstopil, ali skoro se je povrnil z enakim sporočilom kakor v drugem nadstropju. Na to sva vstopila oba in jaz sem zopet jel pojašnjevali, v italijanskem jeziku. Zdravnik je poslušal in tudi vplel kako slovensko besedo. Potem je velel bolniku, naj se sleče in ga je preiskal, zapisal zdiavilo ter ga poučil.

Potem pa sem mu povedal, kaj se je nama dogodilo v drugem nadstropju. To ga je pa silno razjezilo in je zakričal: „Prav je imel oni zdravnik, ker tu se rabi italijanski jezik!“ Jaz nato: „Potemtakem mora Slovenec v Trstu poginiti“ To je dalo dvojici drugih navzočih meni nepoznanih oseb povoda, da so kričali: „Ven, ven!“ Na mojo opazko: „Hvala, hvala gospod doktor!“ — naju je zdravnik — pahnil skozi vrata!!

Odšla sva ogorčenimi čustvi, da se na taki ustanovi tako izvaja človekoljubje.

Za proslavo 100-letnice rojstva J. G. Vrdejkovega. V nedeljo vršilo se je v „Nar. domu“ pri sv. Ivanu tretje posvetovanje radi proslave 100-letnice rojstva J. G. Vrdejkovega. Kakor se je sklenilo, vršila se bo slavnost na Vrdeh in sicer dne 6. septembra. Ker je slavnost velepomenbna — saj je bil J. G. Vrdejski prvi okoličanski pisatelj in zgodovinar — naprosena so vsa slavna društva, naj vzamejo stvar blagohotno na znanje. — Na zadnjem posvetovanju izvoljen je bil še poseben odbor, katerega naloga je skrbeti, da se Vrdejkemu napravi na primernem mestu naše vasi (ne ve se namreč, kje da se nahaja prav za prav rojstna hiša Vrdejkovega) primerno spominoko ploščo. Četrto posvetovanje bo jutri v nedeljo zvečer v prostorih društveni gostilne na Vrdeh.

Skrornna želja na adresu „Slovenca“. V zadnjih časih se je „Slovenec“ posebno rad skliceval na izjave v listu „Slovenska misao“, kadar je hotel pokaditi nam tržaškimi Slovencem. Morda ustreže sedaj „Slovenec“ skromnom naši želji ter potisne članek, ki ga priobčuje „Sl. Misao“ v svojem izdanju od 15. julija — na drugi strani v tretji in četrti koloni — pod naslovom „Neumoljivim strančarima“.

Da namignemo vsaj, kako sodbo piše rečeni list, podajamo tu nastopno pasajo:

„Mari je ta ljubljanski župan pravi satan — Bog nam odpusti!“ — da se ga slovenski klerikalci toliko brani? Da je Hribar, Branković, Efjal, poturica, vendar ne bi se moglo opravičiti vedenje gospodov kapelanov okolo d. r. Šusterkita. Posebno ne sedaj, ko se v Pragi pozablja, vsaj za hip, globoke rane, ki krvave na telesih vseh slovenskih narodov, rane, ki so zadane in dobljene v bratobojni borbi.... Rusi in Bolgari, Bolgari in Srbi, Srbi in Hrvatje morejo najti toček, ki jih družijo, in radi njih sklepaio premirje, da se pogajajo o bratskem miru — samo slovenski klerikalci se odrekajo slovenske vzajemnosti, odrekajo svojih bratov radi enega Hribarja!.... In to bi imela biti neka vrst narodne in krščanske politike!...“

Opozorjamo še enkrat „Slovenca“ na ta članek v listu, na katerega sodbo se je ravno letos rad skliceval. Prosimo torej!

Boj za pravo našega jezika na naši zemlji. Prejeli smo:

Častito uredništvo!

Prosim da objavite nasledni popravek dopisa iz Gropade z dne 15. julija 1908. št. 194.

1. Ni res, da me je obvestil starešina Stefan Gojča, da bo presekal voz in storil odločilen korak;
2. Ni res, da me je obvestil, da je že naročil pri kamnoseku slovenski napis.
3. Ni res, da sem ga vprašal, če imajo dovoljenje od magistrata.
4. Ni res, da se je naš mož kremenjak odrezal, da Gropajci ne bodo več čakali in da prirede slovenski napis.
5. Ni res, da se nisem upal, se eksponirati za slovenski napis na slovenski zemlji, ampak nasprotno.

Resnica je, da sem se eksponiral, in kako?

To sem doznal, da je magistrat prepovedal slovenski napis z ukazom, da napis mora biti latinski (ni rekel italijanski ali latinski), sem jaz bil tisti, ki sem protestiral proti tej naredbi. V svoji vlozi z dne 5. avgusta 1907 št. 116 na mestni magistrat sem prosil, naj se razveljavi prepoved, da križ ne sme imeti slovenskega napisa, ter pristavil, da to je razžaljenje narodnega verskega čuta.

Na to dobim 22. oktobra 1907 št. 27598 1907 odgovor: da se ne razveljavi odredba, da ima biti napis latinski in da se ne ve, kako bi moglo par latinskih besed žaliti verski čut ljudstva. O tem sem obvestil starešino in mu rekel: Naj se torej opusti napis, naj ne bo ne latinski ne slovenski, saj ga ni treba! Vsak vernik pozna Kristusa in ve, da tam se ustavljamo, keder nesemo mrliče. Starešina mi je pritrdil popolnoma.

Po več tednih pride k meni in kamnosek žnjim, da se mu da plačilo, in mi lepo mirno pove, da so napravili slovenski napis. Ravno tako mirno mu rečem, da tega ni bilo treba in da brez potrebe bi se ne imela iskati zamera in da smo bili vendar dogovorjeni, da opustimo napis.

Res sem rekel, da jaz nisem odgovoren, ako bodo imeli sitnosti radi tega, pa nisem ne sklepal ne si umival rok in mirno in prijateljsko smo se razšli.

Tako zdaj je slovenski napis, in jaz ga nisem z nobeno besedo potem ne hvalil ne grajal.

Bazovica, 16. julija 1908.

S poštovanjem

J. W. W. t. o, župnik.

Pripomba uredništvu. Naglašamo, da smo debelo oziroma razprto tiskane odstavke mi podčrtali. Sodbo — čitateljem.

Izletnike v Prago kmetijske in učiteljske skupine opozarjamo na današnji sestanek ob 6 uri v svetoivanškem „Nar. domu.“

Pepo in Tone.

„Destructor“ nagrajen. Doznajemo da je izdelek za uničevanje mrčesov „Destructor“, tvrdke Giuseppe Nuzzi & Comp. v

Červignanu vrhu nagrade, ki jo je dobil v Rimu, bil nagrajen v mednarodni razstavi v Genovi z diplomom velike nagrade in zlato kolajno.

Tržaška mala kronika.

Peskušen samomor. — Redar je sinoči videl na javni ulici mladeniča, ki se je na enkrat zgrudil na tla. Izpil je bil namreč fosforatne tekočine v svrhu samomora. Prenesli so ga v bolnišnico v precej nevarnem stanju.

Oskrunitelj deklice se je sam izročil policiji. — Nedožni jetnik je izstopil iz bolnišnice — invaliden. Včeraj zjutraj se je sam izročil oblasti oni Ivan Altan, star 21 let, iz Pramaggiore pri Portogruaro (zopet „regnicolo“ seveda!), kateri je poskusil posiliti in je vrtil pohotne čine na šestletni Josipini Malusà, stanujoči v ul. Carradori št. 15. Altan je priznal svoj grdi zločin in je bil zaprt v preiskovalni zapor.

Med tem je oni Roman F. Colonna, 26-leten natakar, ki ga je deklica pomotoma označila na cesti kakor svojega oskrunitelja, na kar se je oče Malusà zakadil vanj in ga ranil z nožem, včeraj zapustil polnišnico. Ubogi revež je moral na lastnem telesu pokušiti sveto jezo očeta, ki je iskal maščevanje za zverinski atentat na nedolžno svoje hčero, in bi bil kmalu postal žrtev zbesnelosti ljudstva, ki je hotelo v instiktivni velikodušnosti linčati dozdevni izmeček človeštva. Revež je včeraj izstopil iz bolnišnice z vezavano roko in vsaj začasno invaliden. Hodil je včeraj po kavarnah prosit male podpore.

Zmota male deklice glede osebe je veleznanimiv prispevek za psihologijo nedoraslih prič.

Zlostavljena mladina. Včeraj je bil aretiran elektrotehnik Josip Papič, star 34 let iz Pule, ker je pretepel in vrgel na tla osemletnega Julija Gojak, sina Katerine, stanujoče v ul. Canova št. 11. Zenska je ljubica Papičeva. Dete je malce situarilo in za to ga je Papič pretepel na tako bestijalen način; izbil mu je celo en zob.

Moz v Adamovi obleki na javni cesti. — Ivan Pirnat, 45-leten nezaposlen ogljar, se je včeraj ob 12^{3/4} opoldne nahajal na trgu Sylosa v oni obleki, v kateri ga je Bog ustvaril. Ker ta afrikanška moda ni pri nas še vpeljana, ga je redar spravil v luknjo. Rekel je, da se je slekel radi vročine, da bi užival hlad v senci skladišča Sylosa.

Tatvina v Rojanu. Neznanjati tatovi, so sinoči vdrli skozi okno v I. nadstropje stanovanja mizarja Frana Piščanc v Rojanu št. 305 in vkradli robe za 109 K.

Nezgodna na parniku. Včeraj zjutraj je Anton Filinič, star 22 let, mornar v parniku „Amphitrite“ padel med delom z krova v podpalubje 7 metrov globoko. Pripeljali so ga v bolnišnico: ima težke bunke po vsem telesu.

Oko v nevarnosti. Fran Pertot, 17 leten zidar v Barkovljah, je včeraj dobil pri delu težko rano na očesu. Dleto mu je odskočilo v oko in vrezalo zrenico. Sprejeli so ga v bolnišnico.

Smešnica. D. o. t. — Oče: Zdaj vam ne morem še povedati, ali bom izplačal doto po poroki Pa se vzemita do takrat z mojo hčerjo iz prave ljubezni.

Koledar in vreme. — Danes: Kamil sp. — Jutri: 6. ned. po Bink. Vincencij Pavl. sp. Temperatura: včeraj ob 2. uri popoldne + 27 ° Cels. Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno, spremenljivo. Zmerni vetrovi. Vroče — V začetku še lepo, potem motno.

Društvene vesti.

„Čitalnica“ pri sv. Jakobu vabi na nar. igro „Rokovnjači“, ki se bo vršila jutri, v nedeljo 19. t. m. ob 6. uri zvečer na vrtu „Kons. društva“ pri sv. Jakobu. Sodeluje iz prijaznosti G. Potrato, član Trž. slov. gledališča. Svira društveni orkester. Vstopnina 50 stot. sedeži po 30 stot. so v predprodaji pri tajniku R. Cottiču ulica Valdirivo 15 (zaloga južnega sadja) in vsaki večer v „Čitalnici“.

Jutri v nedeljo priredi pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu veliko vrtno veselico združeno s srečolovom. Ta prireditve obeta biti ena najlepših zabav, kar jih „Zarja“ prireja. Vpored je jako zanimiv; posebno opozarjamo slavno občinstvo, da se bodo pele M. Hubadove: Slovenske narodne pesmi. Začetek ob 5 uri popoldne. Na veselici in k plesu bo svirala dobro znana Wagnerjeva godba. Vstopnina 50 stot. Sedeži 20 st. K plesu gospodje 1 K, dame 40 st.

Odbor pevškega društva „Ilirija“ pri sv. Jakobu naznanja slav. občinstvu ter bratskim društvom, da priredi dne 23. avgusta koncert in obletnico v proslavo in spomin razvitja svoje društvene zastave. Ker je to prva obletnica se bo ista vršila v širšem obsegu. — Vsprejemajmo se novi pevci in pevke vsaki tork, sredo in petek v društvenih prostorih ul. Montecchi 15 I nad.

Darovi.

Uslužbenci c. kr. finančne straže v Korminu so nabrali v proslavo praznika sv. Cir. in Met. kron 10. Denar je odposlan istej podružnici. —

Nar. delav. organizacija.

Delavci iz Tehničnega Zavoda (Stabilimento Tecnico Strudthoff) vabljeni so na se-

atanek v nedeljo 19. t. m. ob 4. in pol uri pop. v društveni dvorani. Ker je važno stanovsko prašanje na dnevnem redu, pričakovati je mnogoštevilne udeležbe.

Narodna delavska organizacija.

pridei danes, 18. julija 1908 ob 8. uri zveč. v društvenih prostorih

PREDAVANJE.

Pređaval bo gosp. medicince VEKOSLAV ZALOKAR iz LJUBLJANE o predmetu:

„Življenje in smrt“.

Vstopnina za nečlane 20 stot. — Člani so vstopnine prosti.

Vesti iz Goriške.

Vaskmetijski shod v Štanjelu se bo, kakor naznanjeno, vršil v nedeljo dne 19. t. m. ob 3. uri pop. v restavraciji Starčevi.

Deželni zdravstveni svet goriški je na na svoji zadnji seji razpravjal o sedmi lekarni v Gorici ter o pelagrozariju, ki se ima postaviti v Gradiški.

4 metre globoko je padel v Mirnu, v kamnolomu, 60 letni Fran Marušič iz Orehovelj ter se močno poškodoval. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico.

Novice iz Povirja. Te dni sem šel nekoliko na sprehod na Gabrk, znane višine, na severu naše občine. Trava, do zdaj popolnoma izsušena, je začela vendar nekoliko zeleneti valed zadnjega dežja.

Kaj pomaga vse to, če jo pa tako vztrajno objedajo množice kobilic. Čuditi se mora vsakdo milijardam teh nežnih skakačev, ki akačejo pred človekom po travi semtertja. Zelene, rmenne, rjave, sive, velike pa majhne, vsakovrstne so te male škodljivke.

Z nekim strahom morajo ljudje gledati v bodočnost, če opazujejo vrvenje po pašnikih. Sicer se pomikajo vedno bolj proti severu. Kaj pa pomaga to, ko je za njimi trava popolnoma pojedena do tal! To bi bila pojedina za purane.

Pustimo kobilice in pogledimo nekoliko v ozračje.

Maja in junija se nam je smejalo skoro nepretrgano sonce, ki je sežgalo skoro vse pridelke.

Ta mesec zre mo že nekoliko bolj zaupno na naravo.

Parkrat nas je že obiskal dež. Ni padel dolgo, vendar nekoliko je namočil razsušeno zemljo. Dne 9. t. m. je padala okoli poludne v Povirju ploha, le kakih 10 minut, sicer pa zelo močno. Po polju, ki leži na naši vzhodni strani, t. j. proti Gorenjam in Divači, pa je pobila toča nekaj pridelkov. Proti Sežani ni bilo pa kanca dežja. Zvečer je zopet padalo pa tudi malo časa. Za tem dežjem je še parkrat nekaj kapelj padlo, sinoči t. j. 15. t. m. pa se je prav lepo napravilo za blagodejno vlago izpod širih oblakov. Res je po noči zopet nekoliko pomohilo, obenem pa je tudi strela pokazala svojo moč.

Ob. 10. uri zvečer je treščilo v dimnik hiše Ivana Štok v Povirju št. 37, in ga poridlo. Čudno n vključje vsekakor. V bližini je slamnata streha, v hlevu mnogo živine, ljudje v posteljah, ni nihče poškodovan, čeprav je strela šignila mimo njih. Dimnik je podrt, toda drugače ni opaziti nikake škode.

Prava sreča, da ni kaj zagorelo, ker bi drugače pogorela vsa sredina vasi, ki je krita s slamo. Vsekakor je letošnje leto kaj čudno in muhasto.

X. Sokol v Ajdovščini. — Ustanovni zbor odseka „Sokola“ v Ajdovščini se bo vršil dne 26. t. m. ob 4. pop.

„Vojaško veteransko društvo“ v Kanalu pridedi dne 26. t. m. tombolo, javen ples in konečno jubilejski koncert. Začetek ob 3. uri in pol pop. Svirala bo vojaška godba, močna 13 mož.

Imenovanje. Davčni oficijal Andres Kavš v Gorici je imenovan davčnim upraviteljem pri c. kr. glavni davkarji v Gorici.

Častniki ob moji. V Čerwinjan v Furlaniji prihajajo jako pogostoma častniki raznih strok na poučno potovanje. Te dni se je mudilo tam 20 honvedskih častnikov.

Vesti iz Istre.

Odmevi s slavlja „Istrskega grmčiča“. — Prejeli smo: V nedeljo 12. t. m. smo čitali v tem cenj. listu daljši dopis o slavlju v Spodnjih Škofijah dne 28. pret. m. Ne vemo, ali je g. dopisnik namenoma ali ne rabil med drugim v svojih cenj. vsticah tudi nastopno: „... na čelu jim pripravil naroden prapor“ itd. — Da! priprost naroden prapor ima pevsko društvo „Istrski grmčič“. In to je popolnoma prav. Videti je, da so v odboru možje, ki znajo misliti, ki znajo računati z društvenim imetjem. Dragocene, iz drage tkanine, celo svilene društvene zastave so res nekaj posebnega, kar dela društvu čast in na kar je društvu ponosno, a je mrtev kapital, ki društvu haane le v posamičnih in redkih slučajih. Slišali smo celo, da so si upala nekatera društva trošiti za društveno zastavo do in tudi nad 1000 K. To je naravnost greh! Pomisliti je, v koliko bi lahko koristili narodu z onimi 1000 K z nabavo dobre društvene knjižnice! S tako in tudi z manjšo svoto pa je tudi možno ustanoviti jako obsežno in bogato knjižnico, kakoršne

bi še nikjer pri nas na deželi. Zato svetujemo in toplo priporočamo vsem društvom, da ne trošijo takih ogromnih svot pri nabavi društvenih zastav, temveč naj skrbje raje za duševno hrano svojih členov, za izobrazbo in omiko, kar je možno doseči posebno v dobrih knjigah in časopisih.

K dopolnitvi nedeljskega dopisa omenjamo tudi, da sta izvrstno postregli obe gostilni (to sta „Pri Španjoletu“ in „Pri Božiču“) s zmernimi cenami, kar je mnogo pripomoglo k splošnemu zadovoljstvu na vsej prireditvi in kar ni navadno o prilikah takega navala ljudstva, kakor je bil ta dan na Škofijah. —

Tržaškim zavednim krogom priporočamo prijazne Škofije k nedeljskim izletom. Lepa narava, dobri, prijazni in narodno zavedni ljudje, pristna kapljica in primerna železniška zveza z mestom — vse to dovolj vabi, zato: Na svidenje, zavedni Škofijci!

Izletniki.

Na italijanski gimnaziji v Pazinu, ki jo vzdržuje dežela veđim delom tudi s slovenskim in hrvatskim denarjem, je bilo v minulem šolskem letu 163 učencev. Glasom šolskega izvetja je bilo 161 Italijanov, 2 Nemca, a nobenega Hrvata ali Slovenca, in vendar je v izvetju 60 popolnoma hrvatskih oziroma slovenskih imen in vai ti so vpisani kakor čistokrvni Italijani. Hrvatičine, ki je na zavodu neobligaten predmet, se je učilo 62 učencev.

Ljudsko štetje v Puli. Od 13. t. m. dalje vrši upravni odbor občine puljske (giunta) ljudsko štetje. To delo je precej toplicirano radi narodnostnih razmer v mestu puljskem.

Agenti občine, ki hodijo od hiše do hiše popisovati ljudi, skušajo seveda vršiti ta čin po znanem starem izkušenem receptu, po katerem se ustvarjajo Italijani — na papiru! Ti agenti imajo nalog, da nabirajo čim več Italijanov, kajti gospodovalna komora bi hotela dokazati, da puljsko prebivalstvo sestoji vsaj po 90% iz samih italijanskih liberalcev. S tem hočejo varati iz zavajati sosebno c. k. osrednjo vlado na Dunaju.

Hrvatski listi in tudi „Polsar Tagblatt“ opozarjajo na ta manever v namene falizifikacije razmer. Posebno opozarjajo, da to ne gre, da se koga, ki zna italijanski, že zato zapisavalo za Italijana. Ako se to ne prepreči, bo trebalo — meni „Tagblatt“ po — oficijelnem štetju prirediti privatno štetje od stranke do stranke, od naroda do naroda!

Pametna misel! Temu mora biti enkrat konec — tej fabrikaciji Italijanov na papirju, ki služijo potem v podlogo za krivične politične aspiracije:

Občinski svet v Rovinju razpuščen. Ker se novoizvoljeni mestni občinski svet v Rovinju ni mogel konstituirati, je namestništvo občinski svet razpustilo in razpisalo nove volitve.

Razpis službe. V moški kaznilnici v Koprju je izpraznjeno mesto čuvaja.

Za italijansko gimnazijo v Puli. Italijani v Puli hoče na vsak način dobiti svojo gimnazijo. Sedaj so za prvo šolsko leto 1908/09 nabrali 4000 K. Gimnazija bo privatna, a pozneje upajo, da jo prevzame vlada ali pa dežela.

Odlikovanje. Veroučitelj na italijanski gimnaziji v Koprju in častni kanonik tržaškega stolnega kapitelja, g. Ivan Buttignoni je imenovan papeževim prelatom.

Poljedelski minister v Istri. Poljedelski minister Ebenhoch je obljubil, da pride me seca septembra v Istro, da si ogleda škodo, provzročeno po suši in toči.

Vesti iz Kranjske.

Dolenjska železnica je imela lani nad poldrugi milijon transportnih dohodkov, to je, za 33.000 več nego leta 1906., tega dohodka je bilo 571.000 K, ki pa šel veđinomoma za obresti. Izplačala se je dividenda 4 krome za delnico.

Sneg je zapadel v sredo po noči po vseh viših gorah Gorenjske.

Vesti iz Koroške.

Dva brata sta utonla v Dravi pri Žvabeku in Koroškem.

V slovenske roke je prišla graščina Gornje Trušnje (Truxen) pri Velikovcu na Koroškem.

Gospodarstvo.

Izvoz krme iz Srbije prepovedan. Valed velike suše je srbeska vlada prepovedala izvoz vsakoršne krme iz Srbije.

Oguljen pleskani pod

se za nekaj časa popravi, ako se najprvo čisto pomije, potem pa namaže z zmesjo — mleka in pa lanenega olja. Olje in mleko se prav lahko zmešata kar v manjši skledi, ker je olje jako zdatno in se z enkrat omočeno cunjjo lahko velik kos poda namaže,

Lasni in prašni glavniki

se dajo temeljito očistiti, ako se jih za kratek čas položi v sodni ali pepelni lug, potem pa se jih s trdo krtačo dobro očisti in splaknez zmrazilo vodo.

Meso v Ameriki se podraži.

Čikaški mesarji in lastniki velikanskih klavnice naznanjajo, da bodo radi pomankanja goveje živine prisiljeni goveje meso zopet podražiti, kar velja tudi o govejskih konsevah. Meso se sicer mnogo ne podraži, vendar pa

TOVARNA POHIŠTVA Aleksand. Levi Minzi Trst — ulica della Zesa št. 46. Zaloge: Piazza Rosario št. 1. Ulica Lazzaretto vecchio št. 36. Trajna zaloga pohištva: ulica della Sanità št. 14. Pisarna: ulica Lazzaretto vecchio št. 36. Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo. Telefon: 6-70; 6-58. (Za informacije vprašati 6-70).

Infermeria TREVES -- Trst Zavod za azistenco bolnikom vedno odprt Ustanovljen leta 1885. — TELEFON 345 Sposobni bolniški strežniki in strežnice za privatno azistenco. — Prenašanje bolnikov z modernimi in higienič. sredstvi od železničnih postaj in do istih, kakor tudi iz parnikov.

Rojan, ul. Montorsino št. 5 (blizu kavarne „Al volti di Roiano“ Prodaja se viško vino, opolo in belo ter črno Omiško. — Steinfeldovo pivo. Za družine nizke cene. Priporoča se: A. DOBROJEVIČ.

GIOV. PELLIS, Trst ulica San Antonio 9, nasproti kavarni „STELLA POLARE“ Prodajalnica porcelana kamenine in kristalov.

Slovenci in Slovani v Trstu Dolžnost je vaša, da se poslužujete le v Slovanski brivnici v ulici Saverio Mercadante št. 1 (blizu slovenske knjigarne) V. GJURIN, brivec.

Najboljši malinov SIRUP je sedaj oni lekarnarja PICCOLI, Ljubljani c. l. kr. dvorn. zalagatelj in zala-teljja njegove svetosti. Prodaja se v Trstu v buteljkah približno 1 kilogram po Kron 1-80 v mirodilnicah Brusadin, Cillia, ulica delle Poste; Rizzolli, ulica S. Michele; Zernitz, ulica Stadion. — Poštni zavoj K 5-30. V sodih od 10—100 kg po K 1-10 kg pošilja po poštneem povzetju G. PICCOLI — Ljubljana.

Pekarna Josip Vatovec ulica Sette Fontane št. 834, Trst. s prodajo sladčic. — Vsak čas svež kruh Moke iz prvih ogrskih mlinov. Dezertni prepečeno!

Gostilna „Al buon ritrovo“ TRST — Ulica Stadion št. 19 z lepim hladnim vrtom. Toči se istrsko, dalmatinsko, vipavsko pristno vino; PIVO DREHER prve vrste. DOMAČA KUHNJA. KRAŠKI TERAN. ANDREJ FURLAN, lastnik.

Tovarna cementnih cevi in plošč, teracov, betona in artif. kamenja ARISTIDE GUALCO — TRST ulica S. Servolo št. 2. Telefon 21-42.

V prvi avtorizovani šoli za skušnjo enoletnega prostovoljstva TRST - ulica delle Poste 10 z italijanskim in nemškim učnim jezikom odprt je letni tečaj tekom poletja. Na stotine usposobljenov iz te šole dobili so izvrstne službe. Ravnatelj, gimnazijski prof. Riccardo Michs.

Slovenska mizarnica v Trstu Majcen Miloš v Trstu ulica Leo št. 2 nam javlja, da ima zmiraj v svoji delavnici pripravljene cele spalne sobe in vso drugo pohištvo, ter da prevzema vsakovrstno delo v svoji stroki. Ker je gospod M. MAJČEN naš narodni obrtnik, ga najtopleje priporočamo slavnemu slov. občinstvu.

Novo tržaško črevljarnico ki se nahaja sedaj v ulici Giosuè Carducci št. 15 (ex Torrente) vis-à-vis Volti di Chiozza. z dnem 24. avgusta t. l. v imenovano ulico št. 2! Ob tej priliki so na prodaj čevlji in platneni nizki čevlji po znižanih cenah. Udani Josip Ursich fu Giorgio.

Valentin Zorzini urar in dra gotina Trst, ulica Mada vecchia št. 1 (Za ložo) Izbor zlatih in srebrnih predmetov zlatih in srebrnih ur po najzmer. cenah. Sprejme se popravljanja vsake zlatanine in ur. — SPECIJALITETA v popravljanju urnih zaklepnic. Poslaženje in srebrnenje vsake kovine potom pile ali ognja, in ureti.

Direktni dovoz štajerskih kokoši in jajc. Specijaliteta: Graške Poulards. Cene dogovorne. — Postrežba na dom. Ulica Campanile št. 15.

Zaloga tu- in inozemskih vin, spirita in likerjev in razprodaja na debelo in drobno TRST. — JAKOB PERHAUC — TRST Via dell'Acque št. 6. (nasproti Kaffè Centrale). Velik izbor francoškega kampaonja, penečih desertnih talijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux, Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. — Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec, slivovec in brinjevec. — Izdelki I. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Razpošilja se po povzetju. — Ceniki na zahtevo in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

LORENZO BRUNA TRST, ulica S. Anastasio 9. Telefon št. 1432 Skladišče drv za ogenj, lesa za polje, oglje iz drvi in COKE Hidravlični cement, angleške opeke, katerih ne pokvari ogenj in druge vrste materijala za zgradbe, kakor tanke opeke, gašeno apno itd.

bode podražitev trajala toliko časa, da se nabavi potrebno število goveje živine. Meso se draži, ker ga v vedno večih količinah pošiljajo v Evropo.

Razne vesti.

Sneg. Po štajerskih in koroških gorah je v četrtek po silnih nevihtah in plobah zapal sneg.

Novo češke šole na Dunaju. Nek češki list poroča, da odprejo Čehi v VII. in IX. okraju na Dunaju dve privatni češki ljudski šoli. Sedaj imajo Čehi na Dunaju štiri šole.

Izstopilo je iz katoliške cerkve v zadnjem času v Avstriji radi Wahrmundove afere 306 visokošolcev. Od teh so vsi, razun štirih, prestopili na protestantizem.

22.000 židovskih dezertirjev. Od 63.000 židovskih rekrutov, ki so bili pozvani na zadnje novačenje v Rusiji, jih je okoli 21.000 zbežalo v inozemstvo. Doma so ostali pretežno le taki, ki so radi telesnih hib vedeli, da jih ne vzamejo v vojske. Kakor znano, so mnogi člani v ruski dumi predlagali, naj se Žide oprostijo vojaštine, ker se je tako branijo, in naj zato plačujejo poseben vojaški davek.

Prekop stonske zemeljske ožine. Tukajšnja pomorska vlada je baje dobila od centralne vlade nalogo, da izdela načrt prekopa stonske zemeljske ožine. — Kanal bo globok osem metrov.

Stekel pes je v Urfahru pri Lincu ugrizel pet oseb, ki so jih takoj odposlali v Pašteurjev zavod na Dunaj.

Bela obleka in solčni žarki. Dosedaj je bela obleka splošno veljala za najboljšo sredstvo proti pekočim žarkom. Sedaj pa so brezposelni ljudje prišli do prepričanja, da smo v veliki zmoti, ker bela obleka baje ni nikako obrambno sredstvo proti solčnim žarkom. Solčni žarki prav lahko probijejo belo tkanino ter vplivajo na kožo, ne da bi izgubili kaj svoje moči. Pač pa je na črni koži moč solčnih žarkov zlomljena zato so zamorci v beli obleki neobčutljivi proti najhujši vročini. Ako bodo tedaj hotele naše belo oblečene dame odbijati solčne žarke, nositi bodo morale črne triko ali se dati črno namazati od pete do glave.

Shod nemških učiteljev. Dne 19. in 20. t. m. se bo vršil v Lincu 12. občni shod zveze avstrijsko-nemških učiteljev, ki šteje okoli 20.000 učiteljev in učiteljic.

88. socijalni demokrat je prišel v državni zbor. V volilnem okraju Freiwaldau-Weidenan (avstr. Slezija) je s 4502 glasov zmagal socijalni demokrati kandidat Müller. Prej je ta okraj zastopal agrarec.

Gospodarstvo na portugalskem dvoru. „Magdeb. Zeitung“ poroča iz Lizbone: Kraljica-mati Amelija je obvestila vladu, da zastavi svoje dragulje za predujem, ki ga je bila svoječasno vzela iz državne blagajne kraljica vdova Marija Pija je dolžna državnemu zakladu pet milijonov frankov. Ker odreja zbornica civilno listo, je kraljevska hiša sedaj brez vsakih sredstev.

Sodno oboje v Avstriji. Začetkom leta 1908. so bili pri vrhovnem sodišču poleg prvega in drugega predsednika, 4 senatu predsedniki, 56 dvornih svetnikov, 9 dvornih tajnikov, 5 svetniških pristavov, in poleg 1 generalnega prokuratorja 4 generalni advokati. Pri nadsodiščih je bilo 9 predsednikov, 6 podpredsednikov, 156 višjesodnih svetnikov, 26 sodnih tajnikov, 104 sodni pristavi in 688 avskultantov, nadalje 9 višjih državnih pravnikov, in 9 namestnikov. Sodnih dvorov I. stopnje je bilo 74, predsednikov dež. sodiščem 18, okrožnim sodiščem 57, podpredsednikov 48, višjesodnih svetnikov 108, deželnosodnih svetnikov 1024, sodnih tajnikov 602, pristavov 198. Na 964 okrajnih sodiščih je bilo 536 deželnosodnih svetnikov, 321 okrajnih sodnikov, 217 sodnih tajnikov in 1659 sodnih pristavov. Državnih pravnikov je bilo 72, namestnikov pa 183.

MALI OGLASI. Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; mestnotiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Izvrstno istrsko vino prodaja Martin Krajačar v Fontani pri Vrsaru. Ima na razpolago 1600 hekt. Vino ima 10 stopinj. Na željo pošlje uzorce. 1022

Zaloga vina istiskega I. vrste po 26 K hkt od 56 litrov naprej. — Kraški teran po dogovoru. — Jože Čebulec v Sežani. 1038

Alojz Legat Trst — Amerigo Vespucci št. 12. Prodajalna jestvin — točna potrežba. cene zmerne. 671

Josip Stofa mizarški mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8, izvršuje vsakovrstna mizarška dela. 38

Esposito & Bassa nasledniki Jakoba Klemenc — Trst ulica San Antonio I. Trgovina manifikturnega blaga in malih predmetov ter sukna za ženske obleke.

A. SEMULIČ Bogata izbora pohištva in tapecirar. delavnica Trst, trg Belvedere št. 3

Tvrška Ivan Simitz Barriera 32 s filijalko v ul. Giosue Carducci 31 prodaja po znanih nizkih cenah obleke in blago za moške obleke povsem nove. Specijalata drobnih predmetov za krojače. 1349

Hiša v Rojanu št. 25 nasproti finančne straže na stari cesti na Opčinah z vrtnim s štirimi prostori in hlevom se proda za 4600 K. Obrniti se je naravnost na lastnika pod zgornjo številko. 1048

Prodajo se obleke za moške in dečke. Plačilo na mesečne ali tedenske obroke. Ulica Caserma 12, I. 892

Trgovina jestvin dobro upeljana, sprejme aktivnega sodruga četudi iz dežele, s 4-5 tisoč kron kapitala, za povečati trgovino in delavsko moč. Ženske niso izključene. Naslov pri Inzeratnem oddelku Edinosti. 1054

Proda se hiša v lepem kraju na Krasu ob državnih in južni železnici. V hiši se nahaja trgovina z mešanim blagom, pekarna in tobakarna. Naslov pove Inzeratni oddelku Edinosti pod št. 982. 982

Kons. društvo na Kontovelu išče krčmarja. Pojasnila pri odboru omenj. društva.

ODVETNIŠKA PISARNA dr. M. Pretner-Ja in dr. F. Brnčić-a v Trstu, Via Nuova 13 sprejme s 1. septembrom 1908 ali tudi prej koncipijenta ki razume italijan. in spretnega Stenografa. Stenografi strojepisci imajo prednost.

Vse blago za moške ... bivše tvrške D. WENITZKY v ulici S. Antonio št. 2 je bilo prenešeno v ul. Barriera vecchia št. 8 kjer se prodaja ob enem z blagom, rošenim iz parnika „Galatea“. Gorl omenjeno blago se prodaja pod kupno ceno.

Novici in Novice ne zamudite obiskati dobroznano slaščičarno :: Matteo Stoppar, Trst ulica S. Giacomo št. 7 (Corso) kjer najdete bogato in veliko izbero Konfetov bomboniere in slaščic po zmernih cenah. — Vina in likerji prav dobri v botilkah. Telefon 1464

Najboljše stiskalnice za grozdje in oljke so naše stiskalnice „ERCOLE“ najnovejšega in najboljšega sestava z dvojno in nepretrgano pritiskalno meho: zajamčeno najboljše delovanje, ki prekaša vse druge stiskalnice. HIDRAVLICNA STISKALNICA. Najbolje automatizirane patentovane trtne brizgalnice, ki delujejo same od sebe, ne da bi jih bilo treba goniti. „Syphonia“ plugi stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za miti grozdje. Plugi za vinograde. Stroji za sušenje sadja in drugih vegetalnih, življenskih in mineralnih pridelkov. Stiskalnice za seno slamo itd. na roko. Mlatilnice za žita, čistilnice, rešetalnice. — Slamoreznica ročni mlin za žito v raznih velikostih in vsi drugi stroji za poljedelstvo. Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo kot posebno najnovejšega izbornega uresničene, najbolj pripoznanega in odklikov. sestava. Pn. MAYFARTH & Co. Tovarna za poljedeljske in vinske stroje DUNAJ II. Taborstr. 71 Odlikovani v vseh državah sveta z nad 600 zlatimi, srebrnimi in častnimi kolajzami. Ilustrovani ceniki z mnogoštevilnimi pohvalnimi pisni brezplačno. Razprodalci in zastopniki se iščejo povsod, kjer nismo zastopani

Gospod Giuseppe Nuzzi & Co. ČERVINJAN. Stejemo si v prijetno dolžnost naznaniti Vam, da smo poskusili pregnati molje v našem skladišču z Vašim izvrstnim izdelkom „DESTRUCTOR“. Vspeh je prekašal naše pričakovanje v vsakem pogledu, tako, da zamoremo mirno vestjo prorokovati Vasemu izdelku lepo bodočnost, katero v resnici tudi zasluži. Vspeh je bil za nas tem večji, ker smo se že privadili po uporabi toliko ničvrednih izdelkov te vrste čakati gotov nevspeh. TRST, 15. julija 1908. Z odličnim spoštovanjem C. SCHMIDL & C.

Praktikant iz dobre hiše z 2-4 gimnazije ali realke, išče se za eno fino trgovino. Pismene ponudbe pod „PRAKTIKANT“ na Inzeratni oddelku Edinosti. 911

Stavbene parcele na prodaj v ulici dello Scoglio v bližini mesta; ugodna prilika za one, ki hočejo zgraditi hišo. Pogoji ugodni. Cene zmerne. Pojasnila daje J. S. GODINA. Vrdela 785 Telefon 18-78. 1012

Giulio Reddersen TRST, ulica Giosue Carducci št. 23 TELEFON št. 813 Kirurško orodje, ortopedični aparati, Moderci, umetne roke in noge, berglje, klini pasi, elastični pasi in nogovico, elektroterapevtilne priprave, aparati za inhalacijo. SKLADIŠČE potrebštin za kirurško zdravljenje. Potrebšarine iz gumija in nepredtrnega blaga.

Vsaka ekonomična družina nakupi VERMOUTH v velikem skladišču v ulici San Nicolò 18 Buteljke „Reklam“ od 1 litra 55 krajcarjev. Nepremenjani tip. — Znamka neprekosljiva

UMETNI ZOBJE Plombiranje zobov Izdiranje zobov brez vsake bolečine v zobozdravniškem kabinetu Dr. J. Čermák in G. Juscher TRST ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Poreška klet Filijalka na Opčinah št. 176 IVAN STANICH veleposelstnik v Istri Prodaja TERAN najfinejšo vrsto do 14 krajev liter v sodih najmanj 36 litrov Na drobno po 20 krajev. liter.

Gospodarsko društvo pri sv. Mar Magdaleni zgornji št. 58 naznanja sl. občinstvu, da v gostilni

Pri Tirolcu (Al Tiroleso) toči vino domače in istrsko, belo vipavsko in pivo Puntigam I. vrste. — Gostilna ima dobro preskrbljeno kuhinjo. Nadašje se priporoča sl. društvam in javlja, da ima na razpolago veliko dvorano in velik senčnati vrt v lastnih prostorih. — Za obilni obisk se priporoča ODBOR.

V soboto 18. t. m. odpre se v ulici Belvedere 34 Velika in dobro preskrbljena zaloga Napoljske in bolonjske zmesi s pridejano tvornico domače zmesi vsak dan Sveže. Podpisana se priporoča slav. občinstvu, gotova da zadovolji vsaki potrebi, udana MELANY MINZI.

Namizno vino prve vrste pridelek iz posevov grofa Dr. Venier v Novemgradu, v buteljkah ali sodih, v vsaki količosti po 64 stotink liter, brezplačno na dom. proti takojšnjemu plačilu.

Tropinovec po Kron 160 liter prodaja Angelo Nicheito lastnik gostilne „Nicheito“ v Rocolu in mesnice na Goldonijevem trgu št. 6. — TELEFON št. 953. Gostilna v Rocolu ima na razpolago društvom in klubom, za prireditve plesov ali društvenih zabav, (po dogovornih cenah) elegantno plesno dvorano in kegljišče.

KOLESA Helical Premier Prve znamke od K 170 naprej. Pnevmatiki po K 6— in pnevmatična čreva od K 5— naprej. Vsakovrstne potrebšćine in šivalni stroji HID & NEU po najnižjih cenah. Riccardo Sanzin Trst, ulica delle Poste 6, Trst

Veliki obrtnijski zavod Giovanni Cosovel TRST, ulica Ghiozza št. 32. izvršuje vsakovrstna dela v železu in kovini po cenah da se ni bati konkurence.

Brezplačno krasne fotografije za birmo, prvo sv. obhajilo in poroke se ne dobijo nikjer, pač pa po znižani ceni pri odklikovanem fotografu f. Jerkiču v Trstu zraven glavne pošte št. 10 v Gorici gosposka ulica št. 7. V Trstu se slika do 8. ure zvečer pri čarobni električni razsvetljavi.

Umetni fotografični atelje pri sv. Jakobu ulica Rivo št. 42 (pritližje) TRST. Izvršuje vsako fotografično delo kakor tudi razglede posnetke, notranjost lokalov, poročansko, plošče za spomenike, itd. itd. POSEBNOST Povečanje vsakotere fotografije. Radi udobnosti P. N. naročnikov sprejema naročila in jih izvršuje na domu ali znanj mesta.